

De prijzen van graszaad stijgen. „De spilfunctie van graan doet zich gelden”, concludeert Gert van Straalen, algemeen directeur van Innoseeds. Bovendien komt er meer rust in de markt nu het aantal graszaadbedrijven afneemt. „Als ik akkerbouwer was, dan wist ik het wel.”

**Door: Harma Drenth
Fotografie: Ingrid Zieverink**

Al een jaar lang moeten de graszaadbedrijven flink hun best doen om hun contracten vol te krijgen. Het prijsniveau in de participatiecontracten is de afgelopen jaren onvoldoende geweest om de arealen vol te krijgen, geeft Gert van Straalen toe. De situatie op de graszaadmarkt was er niet naar om de prijzen te verhogen. De graszaadbedrijven kampten met grote voorraden en de graanprijzen waren laag. Maar er komt een omslag, verzekert de algemeen directeur van Innoseeds.

Door de combinatie van een kleinere oogst en een gestegen consumptie zijn de voorraden inmiddels behoorlijk afgenomen. „De muizen liggen nog niet dood voor de kast”, zegt Van Straalen met een geruststellende blik. Er zijn dus nog wel voorraden, maar de graszaadbedrijven zijn erin geslaagd om ze op een lager niveau te brengen. Het areaal is in 2007 gedaald en daardoor zal deze oogst fors kleiner zijn dan andere jaren.

Het weer heeft de graszaadfirma's een handje geholpen bij het streven naar kleinere voorraden. Het was namelijk een goed consumptiejaar. De oogst van 2006 wordt uitgezaaid in najaar 2006 en voorjaar 2007. Gunstige weersomstandigheden in die periode in de belangrijke afzetgebieden zorgden voor een bovennormale afzet. „Dit in tegenstelling tot het voorjaar van 2006, toen in bijvoorbeeld Duitsland de sneeuw lang bleef liggen”, legt Van Straalen uit. „Hoe langer je kunt zaaien, hoe hoger de afzet. Een zacht najaar en een lang voorjaar hebben een positief effect op het areaal dat wordt ingezaaid.” Het laatste zaai-seizoen hebben vooral de zuidelijke landen behoorlijk geconsumeerd.

In een afzetseizoen kunnen de verkopen 10 tot

15 procent boven of onder het gemiddelde liggen, geeft Van Straalen aan. „Je kunt plannen wat je wilt, maar hoe de afzet in het seizoen verloopt, kun je niet voorzien. Daarom hebben we voor de voorraad normen per grassoort.”

Zijn de voorraden te groot, dan heeft dat een versturende werking op de markt. „Bij een groot aanbod zijn de prijzen laag en de kosten hoog”, zegt Van Straalen. Bij te kleine voorraden loopt een graszaadbedrijf het risico om uitverkocht te raken en ook dat komt soms voor. „Als we door onze voorraad heen zijn, moeten we noodgedwongen zaad bijkopen bij andere firma's.” En daar zit de directeur van Innoseeds, evenals Advanta grassen onderdeel van het van oorsprong Deense zaadbedrijf DLF Trifolium dat wereldmarktleider is, duidelijk niet op te wachten.

Het is ook de vraag of het in de toekomst weer zo ver komt. De graszaadbedrijven hebben zich de afgelopen jaren geconcentreerd. Dankzij een kleiner aantal spelers is de markt overzichtelijker. „We kunnen dingen als teeltarealen beter plannen en daardoor zal de markt stabiliseren. Dat is het voordeel van de consolidatie. De kans op overproductie wordt kleiner. Ik verwacht dat we niet weer putdiep in de goot wegzinken. En dat is weer gunstig voor de telersprijzen.”

Spilfunctie

Naast de graszaadvoorraad hebben de graanprijzen grote invloed op de graszaadprijzen. Van Straalen is zich ervan bewust dat de akkerbouwers het saldo van graszaad vergelijken met het saldo van graan. En dat akkerbouwers een plus willen ten opzichte van het graansaldo vanwege het hogere teeltrisico van graszaad.

Feit is dat de vergelijking van de saldo's de af-

‘Beteren tijden in gras

gelopen jaren ongunstig uitviel voor graszaad. In 2006 werd het verschil zo mogelijk nog groter door de stijgende graanprijzen. „Wat beurde de tarweteler het afgelopen jaar - zo'n 13,5 cent aan de put? Dat konden we even niet bijbenen met de graszaadteelt.” De telersprijzen voor graszaad moeten dus stijgen, beseft hij. „Als de tarweteelt aantrekkelijk is, dan tellen de akkerbouwers hun knopen. De spillfunctie van graan doet zich gelden. De tarweprijzen stijgen en daar zijn veel andere prijzen aan gekoppeld.”

Hij vraagt zich af hoe lang de graanprijs blijft stijgen en hoe structureel de prijsstijging is. „Het kan een tijdelijk effect zijn. De wereldvoorraad granen daalt al vijf jaar. De Europese voorraden zijn structureel kleiner. De Oekraïne zal dit jaar niets exporteren omdat ze door droogte te weinig oogsten”, somt hij op. „Oké, daar zitten jaarinvloeden bij en misschien is de opleving van de tarweprijs nu wel een tijdelijke sprong, maar ik verwacht toch dat de graanprijzen structureel op een hoger niveau uitkomen. Bush heeft de productie van bioethanol in de Verenigde Staten flink gepusht, hier hebben we regelgeving over bijmenging. Dat kunnen we niet zomaar terugdraaien; iedereen begrijpt dat de fossiele brandstoffen een keer opraken. Dat is dus een blijvende afzetmarkt. We hebben daarmee een blijvend beter prijspeil en daar ben ik blij om. De akkerbouwers hebben het moeilijk gehad, de afgelopen tien, vijftien jaar. Nu zijn betere tijden aangebroken en daar ben ik blij om.”

Hoogste kwaliteit

Dat er in die betere tijden in het Nederlandse bouwplan ook plaats blijft voor de graszaadteelt, dat staat voor Van Straalen als een paal boven water. Hij verzekert dat daar niets aan

verandert, ook niet nu Innoseeds in Deense handen is. De verschuivingen in arealen en soorten hebben andere oorzaken. „Nederland is sterk in onder meer Engels raagrass, dat verreweg het grootste areaal voor zijn rekening neemt. Die trend zet zich door, ten koste van de fijnere grassen. We kunnen een betere kwaliteit Engels raai telen dan de Deense telers en voor bepaalde markten moeten we die hoogste kwaliteit kunnen leveren.”

Een andere duidelijk trend is dat rietwenkgras een groter aandeel krijgt. „Het is een grassoort voor de warmere klimaten, zoals in de zuidelijke landen. De vraag naar deze soort groeit. Dat heeft te maken met de klimaatverandering.” Om dezelfde reden gaan eigenschappen als droogtetolerantie, hittebestendigheid en resistentie tegen zwarte roest een rol spelen. „We hebben weliswaar geen bewijs van de klimaatverandering, maar we zien wel de ziekten van de warmere klimaten oprukken.”

De markt voor graszaad groeit jaarlijks met 1 tot 2 procent, schat Van Straalen. „De afzet van graszaden voor gazons is conjunctuurgevoelig. De economie groeit wereldwijd en dus groeit de afzetmarkt voor gazons.” De markt voor voedergrassen is stabiel, tenminste in West Europa. „Het aantal grasvretende bekkers neemt af”, lacht Van Straalen. „Wel stijgt de afzet van grassen naar Oost en Centraal Europa. DLF Trifolium realiseert een groot deel van de groei-doelstelling in deze landen.”

Hij denkt dat de Nederlandse teelt weinig concurrentie zal ondervinden uit deze landen. „Onze omzet groeit aanmerkelijk sneller dan hun eigen productie. Ik verwacht ook geen sterke stijging van de teelt, omdat de landbouw er te extensief is.” De opbrengst in die landen zelf is bovendien erg wisselend. Er heerst overwegend een landklimaat en de neerslag bepaalt grotendeels de oogst. „Kwa-

liteit telen kunnen ze wel, maar de opbrengst varieert sterk. Het is zelfs onvoorspelbaar. Ze halen een halve of een dubbele oogst binnen. Elke vijf jaar hebben ze zeker een paar misers. Dat maakt het moeilijk plannen. Die landen bieden de Nederlandse telers daarom juist een kans. We hebben de historie en de kennis. Graszaad blijft in Nederland.”

Saldo middelen

Of dat werkelijk zo is, hangt af hoe het saldo zich ontwikkelt. Maar dat moet volgens de directeur niet per jaar worden bekeken. „De telers die afvallen als graszaadsaldo's lager zijn dan de graansaldo's en weer instappen bij hoge graszaadprijzen, telen achter de markt aan”, is zijn overtuiging. „Graszaad gaat altijd op en neer. Die beweging ijlt vaak wat na op de marktsituatie en op de graanprijzen. Het ene moment gaat het afsluiten van contracten erg makkelijk. Uit ervaring weten we dat we dan moeten vrezen voor de graszaadprijzen. Als we moeilijk contracten kunnen afsluiten, dan zijn de graszaadprijzen vaak beter. Er zijn ook akkerbouwers die sinds jaar en dag graszaad telen. Die gaan gewoon door. Zij weten dat je het saldo gemiddeld over een aantal jaren moet zien. Vergelijk het wat dat betreft maar met uien en consumptieaardappelen.”

Voor dit jaar en volgend jaar belooft Van Straalen een verbetering van het graszaadsaldo. De prijs voor graszaad stijgt. Een stijging van 25 procent is al genoemd. „In 2007 zullen we meer betalen dan vorig jaar. En ik ben ervan overtuigd dat we de achterstand ten opzichte van het graansaldo in 2008 inlopen. Want zowel in Nederland als in het buitenland hebben de graszaadbedrijven hun contracten niet vol gekregen. Als ik akkerbouwer was, dan wist ik het wel. Dan zou ik nu instappen.”

Concentratie van graszaadbedrijven maakt de markt overzichtelijker

zaad zijn aangebroken'